

Sygn. akt V CSK 644/13

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa Województwa [...] - [...] Wojewódzkiego Urzędu Pracy
w [...]

przeciwko F. [...] w L.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 lipca 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 21 czerwca 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwana F. [...] w L. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 czerwca 2013 r., oddalającego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 14 lutego 2013 r., którym zasądzono na rzecz powoda Województwa [...] - [...] Wojewódzkiego Urzędu Pracy w [...] kwotę 288.063 zł z odsetkami tytułem zwrotu wypłaconego wynagrodzenia w związku z uznaniem za niekwalifikowalne wydatków, stanowiących koszty realizacji projektu p.n. „[...]”.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających jego realizację. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, tylko skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w danej sprawie, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Dopuszczenie oraz rozpoznanie skargi kasacyjnej jest uzasadnione ustrojowo i procesowo jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje.

Ocena podstaw przyjęcia do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyte umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub oczywista zasadność skargi, i przyjmuje ją do rozpoznania jeżeli zachodzi przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania kasacyjnego jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

Skarżąca powołała wszystkie przyczyny wskazane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., jako mające jej zdaniem, występować w sprawie. Wadą skargi w tym zakresie jest obszerność oraz równoległe motywowanie kilku przyczyn kasacyjnych („Uwagi ogólne” i „uwagi szczegółowe”), co stanowi naruszenie wyraźnego wymogu ustawowego ich rozdzielenia, zawartego w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie jest również prawidłowe, jako wewnętrznie sprzeczne, twierdzenie o jednoczesnym występowaniu oczywistej zasadności skargi i potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, mających zastosowanie w sprawie.

Najdalej idąca przyczyna wskazuje na nieważność postępowania mającą wynikać z art. 379 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., którą sąd drugiej instancji powinien brać pod uwagę z urzędu (art. 378 § 1 k.p.c.), a to wobec błędnego przyjęcia dopuszczalności drogi sądowej zamiast drogi postępowania administracyjnego. W tym zakresie skarżąca twierdzi, że wobec nieobowiązywania żadnych innych przepisów prawa bezwzględnie obowiązującego, regulujących tryb zwrotu środków publicznych na moment powstania roszczenia i jego zgłoszenia (wezwanie z dnia 19 października 2011 r., wytoczenie powództwa w dniu 4 grudnia 2012 r.), powinny mieć zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (jedn. tekst 2013 r., poz. 885 ze zm.), w tym art. 207 przewidujący wydanie przez właściwy organ decyzji określającej kwotę przypadającą do zwrotu, termin, od którego nalicza się odsetki oraz sposób zwrotu środków. Stanowiska tego nie można podzielić. Umowa zawarta w dniu 22 kwietnia 2005 r., z uwzględnieniem aneksów, określała termin jej realizacji rzeczowej od dnia 1 kwietnia 2006 r. do dnia 30 listopada 2007 r., a finansowej - do dnia 31 stycznia 2008 r. Zasadą jest, że dla rozliczania umów zastosowanie mają przepisy obowiązujące w dacie jej zawarcia. Z tych względów podstawą rozstrzygnięcia powinny być wcześniej obowiązujące przepisy, a nie ustawa późniejsza, która wprowadziła administracyjną procedurę zwrotu środków. Zwrócić ponadto należy uwagę, że zgodnie z przepisem intertemporalnym, tj. art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. 2009, Nr 157, poz. 1241) dotacje udzielone przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o

finansach publicznych podlegają zwrotowi na podstawie dotychczasowych przepisów, przy czym w przypadku wykorzystania dotacji udzielonej przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.) niezgodnie z przeznaczeniem stosuje się art. 145 ust. 6 tej ustawy. Oznacza to, że w zakresie dotacji rozwojowych przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności lub projektów realizowanych w ramach tych programów udzielonych do dnia 31 grudnia 2009 r., wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, z naruszeniem procedur lub pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości, zastosowanie ma nadal art. 207 w zw. z art. 145 ust. 2–5 ustawy o finansach publicznych z 2005 r. Wskazać ponadto należy na jednolite stanowisko Sądu Najwyższego, który przyjmuje, że skoro podstawą dotacji jest umowa to dofinansowanie i rozliczenia stron związane z jej zwrotem mają charakter cywilno-prawny i rozpoznawane są w drodze sądowej. Podkreślono ponadto że, nawet gdyby obowiązywała droga administracyjna, to wobec nie wszczęcia procedury administracyjnej i niewydania stosownej decyzji o zwrocie środków dotacji, uniemożliwienie z tej przyczyny stronie umowy o dofinansowanie podjęcie obrony, samo w sobie uzasadniałoby rozliczenie stron w postępowaniu sądowym (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2013 r., III CZP 9/13, OSN C-ZD 2014, nr 1, poz. 12, z dnia 5 lipca 2013 r., IV CSK 12/13, nie publ.). Utrwalony jest także pogląd judykatury co do tego, że do dochodzenia roszczeń o zwrot dofinansowań z wspólnotowych środków strukturalnych wypłaconych na podstawie umów zawartych w latach 2004-2006 właściwe jest postępowanie przed sądami powszechnymi (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 6 maja 2011 r., II CSK 520/10, nie publ.; 12 stycznia 2012 r., IV CSK 287/11, nie publ.; 8 marca 2012 r., V CSK 164/11, nie publ.; 18 kwietnia 2012 r., V CSK 146/11, nie publ.; 11 maja 2012 r., II CSK 545/11, nie publ.; 28 listopada 2013 r., IV CSK 161/13, nie publ.).

Co do oczywistej zasadności skargi wskazać należy, że oparcie wniosku na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, t.j. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni

(por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Konieczne jest zatem jej szczegółowe uzasadnienie z powołaniem się na argumenty prawne odrębne od merytorycznej motywacji skargi, przy czym zasadność powinna być widoczna już na pierwszy rzut oka, bez potrzeby badania powołanych zagadnień (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, niepubl., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2010 r., IV CSK 148/10, niepubl.). Skarżący powinien zamieścić w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi wyodrębniony wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się oczywistość naruszenia prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, nie publ.; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, nie publ.; z dnia 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01, nie publ.). Skarga w zakresie motywacji tej przyczyny kasacyjnej w głównej mierze dotyczy omówionego wyżej zagadnienia dopuszczalności drogi sądowej, mylnie utożsamianego niekiedy z pojęciem właściwości sądu. W pozostałym zakresie poprzestaje ona na przedstawieniu własnej wersji podstawy faktycznej i prawnej postulowanego rozstrzygnięcia oraz polemice z uzasadnieniem orzeczenia Sądu. Co do sposobu oznaczenia i zasądzenia odsetek w wysokości jak dla zaległości podatkowych skarżąca pomija, że podstawą kwestionowanego rozstrzygnięcia co do należności ubocznych nie była ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, tylko umowa stron (§ 10 ust. 1 i 3). Wprawdzie sformułowanie sentencji wyroku sądu pierwszej instancji w tym przedmiocie nie było poprawne („odsetki ustawowe liczone jak dla zaległości podatkowych”), ale nie wymaga zmiany ani korekty, oraz możliwa jest egzekucja tak oznaczonej należności. Podkreślić ponadto należy, że wskazana przyczyna w odniesieniu do ustalenia treści umowy łączącej strony pośrednio zmierza do zakwestionowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, co z uwagi na zakaz art. 398¹³ § 2 k.p.c. jest niedopuszczalne. Dalsza wybiórcza argumentacja nie może być uznana za wystarczające uzasadnienie przyczyny kasacyjnej polegającej na oczywistej zasadności skargi.

Dostatecznie rozstrzygnięta jest również w orzecznictwie kwestia finansowania programów objętych Narodowym Planem Rozwoju, wskazana jako

istotne zagadnienie prawne (por. cyt. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2012 r., V CSK 164/11).

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2, odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[aw]